

Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Asiantuntijan kuuleminen 24.2.2026

Asia: U 3/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten ja direktiivien muuttamiseksi elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuusvaatimusten yksinkertaistamiseksi ja vahvistamiseksi (Omnibus X -ehdotukset)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Tukesilta lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten ja direktiivien muuttamiseksi elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuusvaatimusten yksinkertaistamiseksi ja vahvistamiseksi (ns. Omnibus X paketti). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kasvinsuojeluaine- ja biosidilainsäädäntöjen edellyttämästä riskien arvioinnista, luvista ja markkinavalvonnasta vastaava toimivaltainen viranomainen Suomessa. Tukesia on kuultu U-kirjelmän valmisteluvaiheessa.

FINAS-akkreditointipalvelu on Suomen kansallinen akkreditointielin, joka toimii Tukesissa itsenäisenä ja puolueettomana yksikkönä. Kirjelmässä on akkreditointimenettelyihin liittyviä muutosehdotuksia ja niiden osalta FINAS-akkreditointipalvelu toimittaa oman lausuntonsa asiaan.

Tukes yhtyy valtioneuvoston kirjelmässä esitettyihin kannanottoihin, pitää niitä perusteltuina ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Omnibus X -ehdotuksessa esitettyjä kannatettavia asioita

Kasvinsuojeluaineiden ja biosidien markkinoille saattamiseen liittyvien menettelyjen yksinkertaistamiseen tähtäävät komission ehdotukset ovat

suurimmaksi osaksi kannatettavia. Kasvinsuojeluaineiden ja biosidien lupaprosessit ovat olleet ruuhkautuneita koko nykyisten kasvinsuojeluaine- ja biosidilainsäädäntöjen voimassaolon ajan huolimatta Tukesin toimista hakemusjonojen purkamiseksi.

Biosidiasetuksen (EU 528/2012) mukainen vanhojen tehoaineiden arviointiohjelma on vielä kesken ja vasta puolet tehoaineista on hyväksytty ensimmäisen kerran. Tukes kannattaa ehdotusta, että biosiditehoaineiden hyväksyminen olisi jatkossa pääosin voimassa toistaiseksi, jotta voidaan vapauttaa voimavaroja arviointiohjelman loppuunsaattamiseen ja biosidivalmisteiden hyväksymismenettelyihin.

Kasvinsuojeluaineiden ja biosidien tehoaineiden hyväksymisajan pidentäminen tai hyväksyminen toistaiseksi on kannatettavaa silloin, kun aine on vähintään kerran arvioitu EU:ssa. Ympäristön ja terveyden suojelun korkean tason säilyttämiseksi Tukes pitää kuitenkin tärkeänä mahdollisuutta hyväksymisen ehtojen uudelleen tarkasteluun silloin, kun ilmenee uutta tieteellistä tietoa, kuten aineen hormoninkaltaisista vaikutuksista tai sen käyttäytymisestä ympäristössä. Jäsenmaiden on tärkeää informoida uusista tiedoista komissiota, jotta se voi yhteistyössä jäsenmaiden kanssa päättää tarvittaessa kohdennetuista uudelleenarviointiohjelmista.

Tukes kannattaa ehdotettua tietosuoja-säädösten yhdenmukaistamista, joka osaltaan palvelisi myös EU:n ”yksi aine yksi arviointi” -aloitetta. Näin välttyttäisiin hankalilta tulkintakysymyksiltä tilanteissa, joissa samaa ainetta koskevilla tutkimustiedoilla on eripituinen tietosuoja-aika riippuen siitä, minkä lainsäädännön mukaisessa arvioinnissa tutkimusta käytetään.

Tukes kannattaa lähtökohtaisesti komission ehdotusta EU:n torjunta-ainejäämäasetuksen (EY 396/2005) muuttamiseksi siten, että tuontielintarvikkeissa esiintyvien jäämien pitoisuudet mukautettaisiin EU:ssa hyväksyttyihin jäämien enimmäismääriin, jos komission vaikuttavuusarviointi osoittaa tämän lähestymistavan tarkoituksenmukaiseksi. Muut komission ehdotukset torjunta-ainejäämäasetukseen ovat luonteeltaan vähäisiä ja pääosin asetusta selkeyttäviä, ja ne ovat siten kannatettavia.

Tukes suhtautuu myönteisesti myös komission ehdotukseen torjunta-aineiden kestäväen käytön puitedirektiivin (EY 2009/128) muuttamiseksi siten, että mahdollistettaisiin tietyin ehdoin kasvinsuojeluaineiden

levittäminen miehittämättömillä ilma-aluksilla eli drooneilla. Tällä hetkellä Suomessa on mahdollista hakea koetoimintalupia kasvinsuojeluaineen levittämiseksi droonilla, mutta kokemusten kartuttua koetoiminnasta voisi tulevaisuudessa olla mahdollista myös käyttää miehittämättömiä ilma-aluksia käytännön kasvinsuojelussa.

Tukes ei kannata seuraavia Omnibus X -ehdotuksessa esitettyjä asioita

Kasvinsuojeluaineasetuksen (EY 1107/2009) muutoksen tarkoituksena olisi helpottaa erityisesti niin kutsuttujen biotorjunta-aineiden (engl. biocontrol agents) markkinoille pääsyä. Nykyisellään asetus koskee kemiallisten kasvinsuojeluaineiden lisäksi mikrobiologisia kasvinsuojeluaineita, jotka sisältävät eläviä mikro-organismeja, jotka pystyvät torjumaan haitallisia kasvintuhoojia. Biotorjunta-aineen käsitteen laajentaminen näiden lisäksi biologista alkuperää oleviin tai niiden kanssa rakenteellisesti tai toiminnallisesti samankaltaisiin yhdisteisiin ei ole ongelmattonta. Tällä hetkellä tiedeyhteisöllä ei ole yksiselitteistä kansainvälistä määritelmää biotorjunta-aineelle. Biologinen alkuperä tai sitä vastaava kemiallinen rakenne ei vielä kerro aineen turvallisuudesta, vaan siitä voidaan varmistua vasta riskinarvioinnin avulla, jonka perusteella asetetaan sitä sisältäville valmisteille tarvittaessa riittävät riskinhallintaohjeet.

Tukes ei kannata ehdotusta kasvinsuojeluaineiden ns. tacit agreement -menettelystä, jolloin valmiste katsottaisiin automaattisesti vastavuoroisesti hyväksytyksi, ellei sitä koskevaa päätöstä olisi tehty ehdotetussa 120 vuorokauden aikataulussa. Kyseessä ei olisi menettelyjen tekninen yksinkertaistaminen, vaan vaikutuksiltaan merkittävä muutos. Epäselvää on, kuka olisi tällöin vastuussa valmisteen myyntipäälyysmerkinnöistä, käyttöohjeista, rekisteröinnistä jäsenmaissa. Useat jäsenmaat ovat ilmaisseet tästä huolensa komissiolle.

Tukes pitää ristiriitaisena ehdotusta, jonka mukaan kasvinsuojeluaineella käsitellyn lisäysmateriaalin kylväminen ja istuttaminen tulkittaisiin kasvinsuojeluaineen käytöksi. Esimerkiksi metsäpuiden taimet käsitellään metsätaimetarhalla hallituissa olosuhteissa koulutettujen ammattilaisten toimesta kasvinsuojeluaineilla ennen taimien siirtämistä uudistusaloille istutettaviksi. Jos myös istuttajat katsottaisiin kasvinsuojeluaineen ammattikäyttäjiksi, heiltä pitäisi edellyttää ammattikäyttäjän koulutusta ja tutkintoa. Tämä lisäisi hallinnollista taakkaa ja vaikeuksia saada riittävästi

tutkinnon suorittanutta kausityövoimaa eikä siten palvelisi tarkoitusta yksinkertaistaa menettelyjä.

Tukes ei kannata ehdotusta kasvinsuojeluaineiden ammattikäyttäjien kirjanpitovelvoitteesta luopumisesta biotorjunta-aineiden osalta. Kasvinsuojeluaineiden käytön kestävyyttä edistetään integroidun kasvinsuojelun (IPM) toimenpiteillä, jolloin käytössä ovat kemiallisen kasvinsuojelun lisäksi myös muut viljelytekniset, biologiset ja vaihtoehtoiset menetelmät. Kirjanpito on keskeinen keino viljelijälle todentaa käyttämiensä kasvinsuojelumenetelmien tehokkuutta ja kannattavuutta. Jos biotorjunta-aineiden kirjanpito jäisi pois, vaikeutettaisiin viljelijöiden työtä ja aiempien kausien kasvinsuojelupäätöksistä oppimista.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tiedoksi

MMM, YM

